

Ιωάννινα: Μια προσβάσιμη πόλη / Ioannina: "Accessible city"

Στόχος

Μέσω σύμπραξης και συνεργασίας μεταξύ τριών κοινωνικών οργανώσεων, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που δραστηριοποιούνται στην περιοχή της Ηπείρου, της ΑΡΣΙΣ-Κοινωνική Οργάνωση Υποστήριξης Νέων, της Second tree και Soup & Socks, με άξονα τη διερεύνηση αναγκών της πόλης των Ιωαννίνων και των κατοίκων της, η προτεινόμενη παρέμβαση στοχεύει:

- σε μια πόλη με ανοιχτή πρόσβαση για όλους τους κατοίκους της, με ιδιαίτερη έμφαση στην κοινωνική μέριμνα και στην υποστήριξη ευάλωτων ατόμων και ομάδων,
- στον εντοπισμό των αναγκών από τους ίδιους τους πολίτες, ώστε να γίνει πιο εύκολη η μετακίνηση και η καθημερινή κυκλοφορία των πεζών,
- στην αξιοποίηση του δημόσιου χώρου με σκοπό την δυνατότητα δημόσιας έκφρασης, αλληλεπίδρασης μεταξύ των πολιτών και πρόσβασης στην αλληλεγγύη των πολιτών,
- στην ευαισθητοποίηση των πολιτών και την κινητοποίησή τους, μέσα από καμπάνιες ενημέρωσης αλλά και εκπαίδευσης, αναμένοντας ότι η ίδια η κοινωνία θα είναι σε θέση να υποστηρίξει ευάλωτα κοινωνικά άτομα και να παρέχει βοήθεια,
- στην εγκατάσταση δημόσιων χώρων εστίασης ή κοινής χρήσης, με σκοπό την προσβασιμότητα σε όλες τις ομάδες,
- στην εικαστική παρέμβαση και καλλιτεχνική έκφραση των πολιτών με σκοπό την δημιουργία μιας πιο οικείας σε αυτούς πόλης,
- στη δημιουργία μιας ηλεκτρονικής εφαρμογής ή ενός χάρτη που αποτυπώνει τα προσβάσιμα σημεία της πόλης και τις απαραίτητες υπηρεσίες για την εκάστοτε ομάδα πολιτών βασιζόμενη στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα τους.

Περιγραφή της παρέμβασης

Ο βασικός σκοπός της παρέμβασης που προτείνεται είναι η δημιουργία μιας πόλης με σκοπό την πρόσβαση για όλους, πολίτες και υπηρεσίες, μέσα από την κινητοποίηση των κατοίκων της και την παρέμβαση στις δημόσιες υποδομές και χώρους. Ως προσβασιμότητα μπορεί να οριστεί η ελεύθερη κίνηση, διάθεση και χρήση για όλους τους πολίτες των πολύπλευρων υποδομών και υπηρεσιών της πόλης. Η προτεινόμενη παρέμβαση δομείται σε τρία επίπεδα πρωτοβουλιών και πρόκειται για μια σύμπραξη οργανώσεων με κοινωνικό χαρακτήρα.

Συγκεκριμένα, η αστική, μη κερδοσκοπική οργάνωση ΑΡΣΙΣ-Κοινωνική Οργάνωση Υποστήριξης Νέων, που δραστηριοποιείται στην περιοχή της Ηπείρου, πρόκειται να συντονίσει την παρέμβαση, με την υποστήριξη της ελληνικής μη κυβερνητικής οργάνωσης Second Tree και της γερμανικής μη κυβερνητικής οργάνωσης Soup & Socks, οι οποίες επίσης παρέχουν υπηρεσίες στην περιοχή της Ηπείρου. Η παρούσα παρέμβαση, στο μεγαλύτερο μέρος της, πρόκειται να υποστηριχθεί από μια ομάδα, που θα αποτελείται από εθελοντές πρόσφυγες και μετανάστες που φιλοξενούνται στην πόλη των Ιωαννίνων και έχουν την τεχνογνωσία και την διάθεση να προσφέρουν και με τη βοήθεια άλλων εθελοντών που δραστηριοποιούνται με τις προαναφερθείσες οργανώσεις, αλλά και κατοίκων, ευαισθητοποιημένων πολιτών και καλλιτεχνών της πόλης κτλ. Η διαδικασία της παρέμβασης έχει διαπολιτισμικό χαρακτήρα, αποσκοπώντας στην αλληλεπίδραση και κοινωνικοποίηση διαφορετικών ομάδων με κοινό χαρακτηριστικό την συμβίωση τους στην πόλη των Ιωαννίνων. Η ομάδα εργασίας εκτός από την δυνατότητα παρέμβασης θα έχει την ευκαιρία να αλληλεπιδράσει, να ανταλλάξει

γνώσεις και εμπειρίες, να κοινωνικοποιηθεί και παράλληλα να αναπτύξει έναν διάλογο με σκοπό την βελτίωση της ποιότητας ζωής στην πόλη μέσα από την ενεργή συμμετοχή όλων των κατοίκων της.

Πρώτο επίπεδο παρέμβασης: Κυκλοφορία και κίνηση

Η ουσία της προσβασιμότητας στην πόλη και τις υπηρεσίες της ξεκινά από την εύκολη κυκλοφορία και κίνηση των πολιτών της. Μια σημαντική παρέμβαση, με στόχο την πιο εύκολη κυκλοφορία, λοιπόν, είναι η δημιουργία και η εγκατάσταση ραμπών και βοηθητικών κιγκλιδωμάτων, για τη διευκόλυνση ατόμων που κινούνται με αναπηρικά αμαξίδια, ατόμων με κινητικές δυσκολίες, ηλικιωμένων ατόμων ή γονέων με βρέφη/παιδιά σε καρότσι. Οι **ράμπες** και τα **βοηθητικά κιγκλιδώματα** είναι βασικό στοιχείο για δημόσια μέρη πιο φιλικά προς τα παραπάνω άτομα, τα οποία μπορούν να λειτουργήσουν και ως αφορμή και χώροι για δράσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης, αλλά και άλλες εκδηλώσεις. Στην πόλη των Ιωαννίνων, υπάρχουν αρκετά σημεία, με μεγάλη κινητικότητα, στα οποία λείπει αυτού του είδους η υποδομή, όπως σε πεζοδρόμια (ακόμη κι αν υπάρχουν φωτεινοί σηματοδότες και διαβάσεις), σε κέντρα κοινότητας ή δραστηριοτήτων (π.χ. Κ.Α.Π.Η.), σε πολιτιστικούς χώρους, στους χώρους του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων κ.τ.λ.

Στη συνέχεια, για τη διευκόλυνση της κυκλοφορίας των πεζών της πόλης, θα τονιστούν ορισμένες **διαβάσεις πεζών** που δεν είναι αρκετά ορατές. Για μια πιο δημιουργική παρέμβαση, αλλά και σαν εργαλείο ευαισθητοποίησης, εθελοντές καλλιτέχνες θα μπορέσουν να προσθέσουν στις διαβάσεις μηνύματα, σχέδια ή στίχους ποιημάτων, που οι ίδιοι οι πολίτες θα έχουν την ευκαιρία να προτείνουν και να ψηφίσουν σε διαδικτυακές ψηφοφορίες.

Δεύτερο επίπεδο παρέμβασης: Κοινωνική δικτύωση

Συμπληρωματικά σε παρεμβάσεις που αφορούν την πιο εύκολη κυκλοφορία των κατοίκων και των επισκεπτών της πόλης των Ιωαννίνων, στόχος είναι και η αλληλεπίδραση μεταξύ των κατοίκων, μέσω της δημιουργίας δημόσιων χώρων δικτύωσης. Αυτή η παρέμβαση θα μπορούσε να ενισχύσει την κινητοποίηση των πολιτών και να οδηγήσει σε μια σύσφιξη σχέσεων μεταξύ της τοπικής κοινότητας. Αρχικά, προτείνεται η εγκατάσταση **κοινόχρηστων χώρων εστίασης με δυνατότητα ψησίματος**, σε σημεία κοντά στη λίμνη. Το φαγητό είναι ένα πολιτισμικό στοιχείο, που μπορεί να φέρει τους ανθρώπους κοντά. Ως αποτέλεσμα, παρέχοντας ένα ανοιχτό μέρος, εγκεκριμένο από την απαραίτητη δημόσια υπηρεσία, οι διάφοροι πολίτες μπορούν να συναντηθούν, να φάνε μαζί και να επικοινωνήσουν σε μια όμορφη τοποθεσία. Είναι μια ιδέα που έχει πολύ μεγάλη απήχηση σε παραλίες της Αυστραλίας.

Στη συνέχεια, με βασικό άξονα την ανταλλαγή, πρόκειται να δημιουργηθεί ένα σημείο αναφοράς στο κέντρο της πόλης, ένας **τοίχος αλληλεγγύης**, όπου ο καθένας μπορεί να αφήνει κάτι που δε χρειάζεται ή να παίρνει κάτι που έχει ανάγκη. Ο τοίχος αυτός μπορεί να διακοσμηθεί από καλλιτέχνες και να περιλαμβάνει εκτός από αντικείμενα, μια δεξαμενή μηνυμάτων και ανταλλαγής ιδεών.

Τρίτο επίπεδο παρέμβασης: Χαρτογράφηση «προσβασιμότητας»

Σε μια προσπάθεια ενημέρωσης των πολιτών για τις υποδομές και της υπηρεσίες της «προσβάσιμης» πόλης των Ιωαννίνων, θα δημιουργηθεί ένα **χάρτης** της πόλης που θα περιλαμβάνει σημεία, όπου υπάρχει ή πρόκειται να ενισχυθεί η προσβασιμότητα. Επειδή η προσβασιμότητα, παρόλα αυτά, δεν αφορά μόνο τη δυνατότητα μιας πιο εύκολης κυκλοφορίας, θα ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι τα Ιωάννινα είναι μια πόλη, όπου μένουν φοιτητές, πρόσφυγες και άνθρωποι αιτούντες άσυλο, αλλά και ένας πολυπολιτισμικός πληθυσμός. Έτσι, θα δημιουργηθεί ένας χάρτης που θα περιλαμβάνει όχι μόνο τις υποδομές για ανθρώπους με κινητικές δυσκολίες, αλλά και με δυσκολία στη γλωσσική επικοινωνία, επειδή δε μιλούν ελληνικά ή ακόμα και με δυσκολία στη μετακίνηση, επειδή δε μένουν

στην πόλη, αλλά έρχονται ως επισκέπτες. Στη δημιουργία αναμένεται να συμμετέχουν καλλιτέχνες ή και άτομα διαφορετικών εθνικοτήτων και με διαφορετικό γλωσσικό υπόβαθρο, ώστε το αποτέλεσμα να είναι εύχρηστο για όσο τα δυνατόν περισσότερους ανθρώπους καθώς και για τους επισκέπτες/τουρίστες της περιοχής, ενώ θα επιδιωχθεί η συνδρομή τόσο των δημόσιων υπηρεσιών όσο και των ιδιωτικών. Τέλος, θα επιδιωχθεί η μετάφραση του παραπάνω εργαλείου σε διαφορετικές γλώσσες (Ελληνικά, Αγγλικά, Γερμανικά, Γαλλικά, Ισπανικά, Ιταλικά, Αλβανικά, Ρωσικά, Αραβικά, Φαρσί και Ουρντού).

Παρούσα κατάσταση

Η πόλη των Ιωαννίνων παρόλο που είναι μια σύγχρονη και νεανική πόλη αντιμετωπίζει πολλές έλλειψης στο κομμάτι της προσβασιμότητας που αφορούν την κυκλοφορία και κίνηση. Στην πόλη των Ιωαννίνων, υπάρχουν αρκετά σημεία, με μεγάλη κινητικότητα, στα οποία λείπει αυτού του είδους η υποδομή, όπως σε πεζοδρόμια (ακόμη κι αν υπάρχουν φωτεινοί σηματοδότες και διαβάσεις), σε κέντρα κοινότητας ή δραστηριοτήτων (π.χ. Κ.Α.Π.Η.), σε πολιτιστικούς χώρους, στους χώρους του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων κ.τ.λ. Επίσης, στην πόλη εντοπίζονται οι κοινόχρηστοι χώροι που αφορούν την παρούσα παρέμβαση, όπως και χώροι αλληλεγγύης, οι οποίοι να έχουν διαμορφωθεί και σχεδιαστεί από τους ίδιους τους κατοίκους της.

Τοποθεσία προτεινόμενη παρέμβασης:

Κέντρο Ιωαννίνων και Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Ενδεικτικός προϋπολογισμός

Διάρκεια Έργου 5 μήνες και ύψος προϋπολογισμού: 23910 ευρώ

Παραδοτέα έργου

- Δημιουργία 2 τοίχων αλληλεγγύης και αλληλεπίδρασης (κέντρο Ιωαννίνων και Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων),
- Κατασκευή 4 κοινόχρηστων εξωτερικών χώρων εστίασης (ψησταριές) περιφερειακά της Λίμνης,
- Κατασκευή και εγκατάσταση 20 ραμπών και βοηθητικών κιγκλιδωμάτων,
- Καλλιτεχνική παρέμβαση σε 4 διαβάσεις πεζών στο κέντρο της πόλης,
- 200 χάρτες προσβασιμότητας των Ιωαννίνων
- Διαδικτυακή εφαρμογή χαρτογράφησης προσβασιμότητας σε 11 γλώσσες,
- Εκπαίδευση ομάδας 50 κατοίκων για την κατασκευή όλων των παραπάνω υποδομών,
- Ενημέρωση και διάχυση του έργου σε 200 τουλάχιστον κατοίκους.

